

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

Številka: U3430-15/2021- 4

Datum: 2. 4. 2021

Generalni direktor Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Dunajska 22, 1000 Ljubljana, izdaja na podlagi drugega odstavka 10. člena Uredbe o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19; v nadaljnjem besedilu: Uredba) v zadevi določitve ukrepov za izkoreninjenje virusa rjave grbančavosti plodov paradižnika (tomato brown rugose fruit virus; v nadaljnjem besedilu ToBRFV) v Republiki Sloveniji naslednjo

O D L O Č B O

**o ukrepih za izkoreninjenje virusa rjave grbančavosti plodov paradižnika (ToBRFV) v
Republiki Sloveniji**

1. Seme paprike (*Capsicum* sp.) sorte Semaroh, številka partije 9-0040-90556 in sorte PALIVEC, številka partije 9-0040-90555, ki ga je iz Češke republike, v skupni količini 15.600 semen, v času od 6. 11. 2020 do 1. 2. 2021 dobavil v Slovenijo z rastlinskim potnim listom izvajalec poslovne dejavnosti Semo, Smržice 414, Smržice, z registrsko številko CZ-0040, je okuženo s ToBRFV. S to odločbo se določijo ukrepi za izkoreninjenje ToBRFV v Republiki Sloveniji.
2. Izvajalci dejavnosti, ki so prejeli okuženo seme iz 1. točke te odločbe, morajo izvesti naslednje ukrepe:
 - uničenje semena iz 1. točke te odločbe,
 - uničenje vseh rastlin za saditev, ki so bila pridelana iz semena iz 1. točke te odločbe, vključno z ravnim substratom,
 - odstranitev zemlje in rastlinskih ostankov s setvenih plošč (multiplošč, platojev) ali lončkov ali podlag na mizi (filci, folije), v oziroma na katerih so rastle rastline iz druge alineje te točke ter njihovo razkuževanje in uničenje,
 - odstranitev zemlje in rastlinskih ostankov ter razkuževanje delovnih površin (mize, betonska podlaga, folija, pulti), mehanizacije, orodja, obuvala, obleke in druge opreme (na primer: cevi in posode za zalivanje), ki je lahko bila v stiku z rastlinami iz druge alineje te točke in za katere obstaja neposredno ali posredno tveganje za prenos okužbe s ToBRFV,
 - uničenje vseh gostiteljskih rastlin ToBRFV za saditev, to je paradižnika (*Solanum lycopersicum* L.), paprike in feferonov (*Capsicum* spp.), gojenih na isti enoti pridelave ali mestu pridelave kot rastline za saditev iz druge alineje te točke ali semeni iz prve alineje te točke, ki so bile posredno ali neposredno v stiku z njimi in za katere obstaja tveganje za prenos okužbe s ToBRFV.
3. Način uničenja semena in rastlin za saditev iz semena iz 1. točke te odločbe, ravnega substrata, način čiščenja, razkuževanja in uničenja (odstranitve) setvenih plošč, lončkov in podlage, način čiščenja in razkuževanja nadzorovanih predmetov iz prejšnje točke morajo biti izvedeni v skladu s prilogo, ki je sestavni del te odločbe.

4. Izvajalci dejavnosti, ki so okuženo seme iz 1. točke te odločbe sejali, morajo posamezne partije gostiteljskih rastlin za saditev, ki niso pridobljene iz okuženega semena, za katere ne bo odrejen ukrep uničenja iz 2. točke te odločbe, med pridelavo ločiti, z uporabo ustreznih higienskih ukrepov in fizičnega ločevanja, na način, ki preprečuje prenos okužbe s ToBRFV in v skladu s prilogo, ki je sestavni del te odločbe. Ukrepe iz te točke morajo izvajati izvajalci dejavnosti iz 2. točke te odločbe do konca te rastne dobe pridelave paradižnika, feferonov in paprike.
5. Ta odločba se začne uporabljati z dnem objave na spletni strani Uprave na enotnem državnem portalu e-uprava.

Obrazložitev

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: Uprava) je dne 23.3.2021 prejela elektronsko obvestilo pooblaščenega izvajalca dejavnosti Vrtko, d.o.o., Trinkova ulica 24 1000 Ljubljana, da je bil obveščen s strani dobavitelja semena Semo a.s. 798-17, Smržice, Češka Republika, da je bila s strani pooblaščenega laboratorija na Češkem potrjena okužba s ToBRFV na treh partijah treh sort semena paprike. Vrtko d.o.o. je v obvestilu navedel osem prejemnikov dveh partij semena paprike (*Capsicum* sp.): sorta Semaroh, številka partije 9-0040-90556 in sorta PALIVEC, številka partije 9-0040-90555. Sedem prejemnikov je v Sloveniji in eden na Hrvaškem.

26.3.2021 smo bili na Upravi obveščeni tudi s strani pristojnega organa Republike Češke (Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture; v nadaljnjem besedilu CISTA) o potrditvi ToBRFV na uvoženem semenu paprike iz Kitajske in o tem, da je podjetje Vrtko, d.o.o prejelo dve okuženi partiji dveh sort semena paprike (*Capsicum* sp.): sorta Semaroh, številka partije 9-0040-90556 in sorta PALIVEC, številka partije 9-0040-90555. Obvestilu je bilo priloženo tudi obvestilo o prestrežbi iz Traces št. EU.INTERC.CZ.2021.0000012. Od CISTA smo pridobili elektronsko podpisane analize izvide o potrditvi ToBRFV na omenjenih dveh partijah paprike in izjavo CISTA, da je testiranje izvedel nacionalni referenčni laboratorij, pooblaščen na podlagi 100. člena Uredbe (EU) 2017/625.

Iz pregleda listin in evidenc pri prejemniku Vrtko, d.o.o sledi, da je bilo seme sorte Semaroh, številka partije 9-0040-90556 v količini 12.100 semen in sorte PALIVEC, številka partije 9-0040-90555 v količini 3600 semen dobavljeno z dobavnico številka 410200749 dne 06.11.2020, št. 410200805 dne 09.12.2020, št. 410210009 dne 07.01.2021, št. 41021040 dne 15.01.2021 in št. 410210130 dne 01.02.2021.

V skladu z 10. členom Uredbe 2016/2031/EU je navzočnost karantenskega škodljivega organizma uradno potrjena, ko Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (Uprava) po elektronski pošti prejme rezultat diagnostične preiskave iz uradnega laboratorija.

Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/1191 z dne 11. avgusta 2020 o vzpostavitvi ukrepov za preprečevanje vnosa virusa rjave grbančavosti plodov paradižnika (virusa ToBRFV) v Unijo in njegovega širjenja znotraj Unije ter razveljavitvi Izvedbenega sklepa (EU) 2019/1615 (v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba 2020/1191) v 4. členu določa, da, kadar se navzočnost ali sum navzočnosti ToBRFV potrdi na ozemlju države članice, pristojni organ zadevne države članice zagotovi, da so sprejeti ustrezni ukrepi za izkoreninjenje ToBRFV v skladu s 17. členom Uredbe (EU) 2016/2031. V skladu z Izvedbeno uredbo 2020/1191 so gostiteljske rastline ToBRFV rastline za saditev (vključno s semenom) *Solanum lycopersicum* L. in *Capsicum* spp.

Ukrepi za izkoreninjenje ToBRFV niso podrobneje določeni v Izvedbeni uredbi 2020/1191 in za ToBRFV ni pripravljen načrt izrednih ukrepov. Drugi odstavek 12. člena Uredbe o izvajanju uredb

(EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19) določa da, če ukrepi niso določeni s predpisi Unije, ki urejajo ukrepe v zvezi s karantenskimi škodljivimi organizmi za Unijo, ali z načrti izrednih ukrepov iz 8. člena Uredbe, jih določi predstojnik Uprave. Ti ukrepi se sprejmejo v skladu s Prilogo II Uredbe (EU) 2016/2031.

Ukrepi v 2. in 3. točki te odločbe so določeni v skladu s Prilogo II Uredbe (EU) 2016/2031. Ukrepi so določeni za mesta pridelave, ki so prejela okuženo seme iz prve točke te odločbe.

Mesto pridelave je posest ali skupina zemljišč, z vsemi pripadajočimi objekti, stroji in opremo in ima eno ali več enot pridelave, ki je lahko rastlinjak ali zemljišče. Mesto pridelave je kmetijsko gospodarstvo, ki mu je v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo, dodeljena identifikacijska številka kmetijskega gospodarstva KMG-MID.

Na podlagi četrtega odstavka 18. člena Uredbe (EU) 2016/2031 razmejeno območje ni določeno. Uprava je odločila, da ga ne vzpostavi, saj je na podlagi ugotovljenega obsega okužb, načina prenosa in dejstva, da določen delež semena še ni posajen ali je stadij rastlin za saditev pridelanih iz okuženega semena še v zgodnji fazi razvoja. Zaradi navedenega je ToBRFV mogoče odstraniti takoj.

Na mestih pridelave, ki so prejela seme iz 1. točke te odločbe so prejemniki semena dolžni izvajati fitosanitarne ukrepe, ki so odrejeni z odločbo fitosanitarnega inšpektorja.

Ta odločba se začne uporabljati z dnem objave na spletni strani Uprave na enotnem državnem portalu e-uprava.

Matjaž Guček
Generalni direktor

Priloga: Način izvajanja ukrepov iz odločbe številka: U3430-15/2021

Načini uničenja in razkuževanja ter higienski ukrepi rastlin in nadzorovanih predmetov iz 2. in 3. točke odločbe številka: U3430-15/2021 so sledeči:

1. Uničenje semena se izvede s sežigom.
2. Uničenje rastlin in substrata se izvede s sežigom.
3. Uničenje očiščenih in razkuženih setvenih plošč (multiplošč, platojev), lončkov in podlag na mizi se izvede tako, da se jih po odstranitvi zemlje in rastlinskih ostankov razkuži in ravna z njimi na način, ki ga določajo predpisi za ravnanje z odpadki. Lahko se jih odvrže v kontejnerje za zbiranje plastične embalaže.
4. Razkuževanje setvenih plošč (multiplošč, platojev), lončkov in podlag na mizi se izvede s:
 - 5 minutnim namakanjem v vroči vodi na 90°C ali
 - 5 minutnim namakanjem v vodi pri 70°C in nato pobrisati ali poškropiti z razkužilom Virkon S v 1% koncentraciji ali
 - 1 urnim namakanjem v razkužilu Virkon S v 1% koncentraciji ali
 - 1 urnim namakanjem v natrijevem hipokloridu (varikina) v koncentraciji 400 ppm oziroma po navodilih proizvajalca ali
 - 1 urnim namakanjem v razkužilu HuwaSan v 12,5% koncentraciji.
5. Razkuževanje delovnih površin se izvede v odvisnosti od podlage:
 - Beton z natrijevim hipokloridom v koncentraciji 400 ppm oziroma po navodilih proizvajalca ali
 - Polietilen: MennoFlorades v koncentraciji 0,36% ali Virkon S v 1% koncentraciji ali Huwa San 12,5%.

Razkužilo moramo po nanosu na površino/ podlago pustiti da učinkuje 1 uro preden pride v stik z vodo.

6. Razkuževanje mehanizacije, orodja, obuvala, obleke, rok in druge opreme se izvede z ustreznimi razkužili ali zaščito:
 - Orodje, mehanizacija: aluminij (Menno Florades 0,36%, natrijev hipoklorit 400 ppm oziroma v skladu z navodili proizvajalca, Virkon S 1%, Huwa San 12,5%), nerjaveče jeklo (Menno Florades 0,36%, Virkon S 1%, Huwa San 12,5%); razkužila moramo na orodju oziroma mehanizaciji pustiti da delujejo 1 uro preden pridejo v stik z vodo.
 - Obuvala (Virkon S 1%, Huwa San 12,5%; razkužila moramo pustiti, da delujejo 1 uro preden pridejo v stik z vodo) ali uporaba prekrival za obuvala za enkratno uporabo.
 - Obleke se opere na 90 °C ali uporablja obleke za enkratno uporabo.
 - Roke (obvezna je uporaba rokavic za enkratno uporabo, ki jih je potrebno dovolj pogosto menjati, to pomeni med delom z različnimi partijami rastlin paprike ali paradižnika).
 - Druga oprema (na primer: delovne površine – pulti, cevi in posode za zalivanje, ki lahko pridejo v stik z rastlinami): Virkon S 1% ali HuwaSan 12,5%; razkužila morajo delovati 1 uro preden pridejo v stik z vodo.
7. Fizično ločevanje in higienski ukrepi iz 4. točke te odločbe:
 - Pred vstopom v rastlinjake s pridelavo rastlin paradižnikov in paprike **iste partije** se zagotovi zamenjavo obutve in rokavic ter uporabo drugega orodja in ostale opreme kot na ostalem posestvu **ali** izvaja redno razkuževanje.

- Razkužilo naj bo z virocidnim delovanjem v skladu z navodili proizvajalca razkužil. Vrste razkužil so navedene v 6. točki te priloge. Za razkuževanje rok so razkužila blažja, vedno z virocidnim delovanjem. Ta naj bodo nameščena ob vhodu v rastlinjake. Pred vstopom v rastlinjak se namesto zamenjave obutve lahko namesti preproga namočeno v razkužilo.
- Nezaposlenim ni dovoljen vstop v objekte pridelave rastlin za saditev (sadike) paradižnikov in paprike. Prodajni del je ločen od pridelave teh sadik.
- Ker se virus prenaša tudi z embalažo in paletami se lahko v rastlinjaki s pridelavo rastlin za saditev (sadike) paprike in paradižnika uporablja le nova embalaža in palete. Povratna embalaža (plastični kontejnerji, zabojčki) so lahko pot vnosa virusa, zaradi morebitnega kontakta z okuženimi plodovi ali rastlinami.
- Odstranjuje se pleveli iz rastlinjaka in neposredne okolice, saj so nekateri pleveli lahko gostitelji virusa in ne izrazijo simptomov okužbe (do sedaj dokazano *Chenopodium murale* – pozidna metlika in *Solanum nigrum* – pasje zelišče).
- V rastlinjake s pridelavo sadike paradižnika in paprike se ne vnaša plodov paradižnika in paprike za hrano od drugod.
- ToBRFV preživi v kompostu. Ostanke rastlin pri pridelavi paradižnika in paprike se takoj uniči s sežigom.

Opozorilo: Pri pripravi in uporabi razkužil se upošteva navodila proizvajalca za varnost!

